

NOWOŚCI WARSZAWSKIE

(przegląd wydarzeń ostatniego miesiąca związanych z TPW i Warszawą) to temat spotkania Komisji Historycznej
21 kwietnia 2017

Przegląd rozpoczęliśmy od dwóch ważnych wydarzeń, które miały miejsce 18 marca (w sobotę) i w których tylko część z nas mogła wziąć udział, a zasługują one na przypomnienie i odnotowanie w naszej kronice.

Pierwsza z nich to uroczystości związane z 26 rocznicą śmierci profesora **STANISŁAWA LORENTZA**, założyciela i długoletniego prezesa TPW przy Jego grobie na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim. O tegorocznych obchodach opowiadały Koleżanki z Komisji Historycznej – historyk i przewodniczka po Warszawie **Alicja SADOWSKA** oraz historyk sztuki **Elżbieta CHMIEL**. Ich opowieść była ilustrowana zdjęciami. Ponieważ Alicja Sadowska zamieściła artykuł poświęcony tej uroczystości w Informatorze Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie, warto go zacytować.

*W dniu 15.03.2017 minęła 26 rocznica śmierci **Stanisława Lorentza**, wybitnego historyka sztuki, wielkiego warszawiaka, wielkiego patrioty i wielkiego uczonego, profesora UW (od 1947 r.) członka PAU i PAN, organizatora i wieloletniego (od 1935 do 1982 r.) dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie, założyciela (w 1963 r.) i wieloletniego prezesa **Towarzystwa Przyjaciół Warszawy**, honorowego prezesa Społecznego Komitetu Opieki nad Zabytkami Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego, działającego przy TOnZ. Jemu to zawdzięcza Warszawa ratowanie dzieł sztuki we wrześniu 1939 r., a po 1945 r. rewindykację zagrabionych przez niemieckiego okupanta skarbów narodowych. Odznaczony najwyższymi orderami państwowymi, poseł na Sejm, doradca UNESCO, był Profesorem człowiekiem spełnionym. Miał wiele pasji, z których najważniejszą była ochrona zabytków. Przede wszystkim pamiętamy upartą walkę Profesora o odbudowę Zamku Królewskiego. To on przekonał Edwarda Gierka do tej idei, rzucając hasło „Cały naród nam pomoże”. I rzeczywiście, Zamek odbudowano i wyposażono dzięki ofiarności Rodaków z kraju i zagranicy, dzięki pracy uczonych, konserwatorów, muzealników i wspianiałych polskich rzemieślników.*

*W sobotę 18 marca, jak co roku przy grobie Profesora na naszym cmentarzu zgromadziło się ok. 100 osób, w tym delegacje i poczty sztandarowe TPW – Zarządu Głównego i poszczególnych dzielnic (m.in. Bródna, Ursynowa, Śródmieście, Pragi, Ochoty, Starego Miasta), przedstawiciele TOnZ-u, Stołecznego Ratusza i burmistrzów poszczególnych dzielnic (władze stolicy reprezentowała dyr. **Małgorzata Naimska** z Wydziału Kultury), Polskiego Towarzystwa Historycznego, Społecznego Komitetu Opieki nad Starymi Powązkami, b. SKOnZ Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Narodowego, Zamku Królewskiego. O żywej pamięci Profesora świadczyła liczna grupa dzie-*

ci i młodzieży, przybyły poczty sztandarowe: Liceum im. Sz. Konarskiego (szkoła o profilu wojskowym), Liceum nr III im. gen. J. Sowińskiego, Zespołu Szkół Gastronomicznych im. prof. E. Pijanowskiego z ul. Poznańskiej, Zespołu Szkół im. St. Staszica, Liceum nr X im. H. Dąbrowskiego i wielu innych. Kwiaty składali także przyszli młodsi warszawianie: delegacje przedszkola z Bielan i Szkoły Podstawowej im. K. I. Gałczyńskiego z Bródna, szkół podstawowych nr 68 z Woli, nr 171 z Wesolej, nr 158 z ul. Ciasnej i in. Ceremonią składania wieńców i wiązanek kierował wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Warszawy, pan **Tadeusz Otulak**, który też przypomniał dokonania prof. St. Lorentza oraz przekazał słowa pozdrowienia od nieobecnej z powodu stanu zdrowia córki Profesora pani **Aliny Kowalczykowej**, a także od prezes TPW dr **Beaty Michalec** i przewodniczącej Komisji Historycznej TPW red. **Barbary Petrozolin-Skowrońskiej**.

Korzystając z okazji pobytu na cmentarzu, po oddaniu hołdu Profesorowi członkowie b. Społ. Komitetu Opieki n. Zabytkami Cmentarza Ewang.-Augsburskiego i Komisji Historycznej TPW udali się na grób **Witolda Strausa**, współzałożyciela – wraz z prof. Lorentzem – Towarzystwa Przyjaciół Warszawy i długoletniego przewodniczącego SKOnZ Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego.

**A oto wybór zdjęć prezentowanych na naszym pokazie, które wykonały:
Elżbieta Chmiel i Alicja Sadowska**

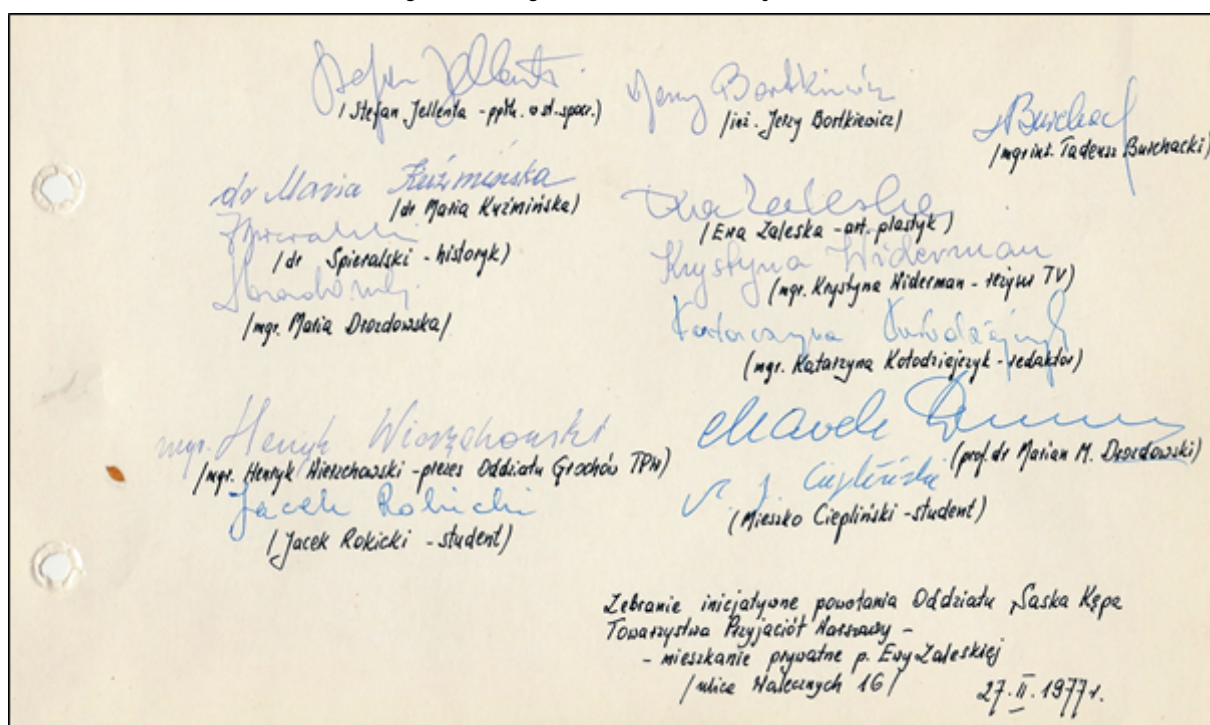
Czterdzieści lat minęło

Jubileusz Towarzystwa Przyjaciół Saskiej Kępy

18 marca o godz. 17-tej rozpoczęła się druga ważna uroczystość Towarzystwa Przyjaciół Warszawy – obchody jubileuszowe czterdziestolecia Towarzystwa Przyjaciół Saskiej Kępy – Oddziału TPW, którego założycielem i pierwszym prezesem (do 1991) był prof. dr hab. **Marian Marek DROZDOWSKI**, a współzałożycielem i wiceprezesem przez wiele lat członek Komisji Historycznej mgr inż. **Tadeusz BURCHACKI**. Uroczystość Jubileuszową uświetnił koncert zaprzyjaźnionego z prof. Drozdowskim znakomitego pianisty Karola **RADZIWINOWICZA**. Po koncercie – historię powstania i działalności przez pierwsze 14 lat Oddziału TPW na Saskiej Kępie przedstawił prof. M.M. Drozdowski (opublikował on też na ten temat artykuł w numerze lutowym b.r. czasopisma „Saska Kępa”). Znakomitym uzupełnieniem tej relacji była prezentacja na ekranie, a także w gablotach ciekawej kolekcji medali zaprojektowanych przez wybitnych artystów Saskiej Kępy oraz zdjęć i dokumentów – dobrze ilustrujących ożywioną działalność tego Oddziału TPW. A opowiadał o tym właściciel i współtwórca kolekcji Tadeusz Burchacki. Na spotkaniu Komisji Historycznej mieliśmy okazję nie tylko obejrzeć pokaz na ekranie, ale też zobaczyć te medale z bliska, bo przywiózł na zebranie Kol. Burchacki.

A oto najważniejsze dokumenty i medale:

Podpisy członków założycieli Oddziału Saska Kępa TPW złożone w dniu 27 II 1977 r. na zebraniu inicjatywnym w mieszkaniu p. Ewy Zaleskiej

Odsłonięcie pomnika Ignacego Paderewskiego usytuowanego przed wejściem do Parku Skaryszewskiego (rok 1988); przemawia mgr inż. Tadeusz Burchacki, obok prof. Marian M. Drozdowski

Medal z okazji przywrócenia imienia Ignacego Paderewskiego Parkowi Skaryszewskiemu (rok 1981). Projekt: Stanisława Wątróbska

Medale z okazji odsłonięcia pomnika Bolesława Prusa (rok 1983)

i z okazji odsłonięcia pomnika Stefana Żeromskiego (rok 1987). Projekty: Stanisław Sikora

Medal upamiętniający lotników brytyjskich niosących pomoc powstańczej Warszawie (rok 1988); projekt: Kazimierz Bednarek. Obok medal dla upamiętnienia wizyty na Saskiej Kępie Pabla Picassa, a także króla Hiszpanii Juana Carlosa II z małżonką, którzy przybyli na odsłonięcie tablicy poświęconej Pablowi Picasso (rok 1989). Projekt: Stanisław Sikora

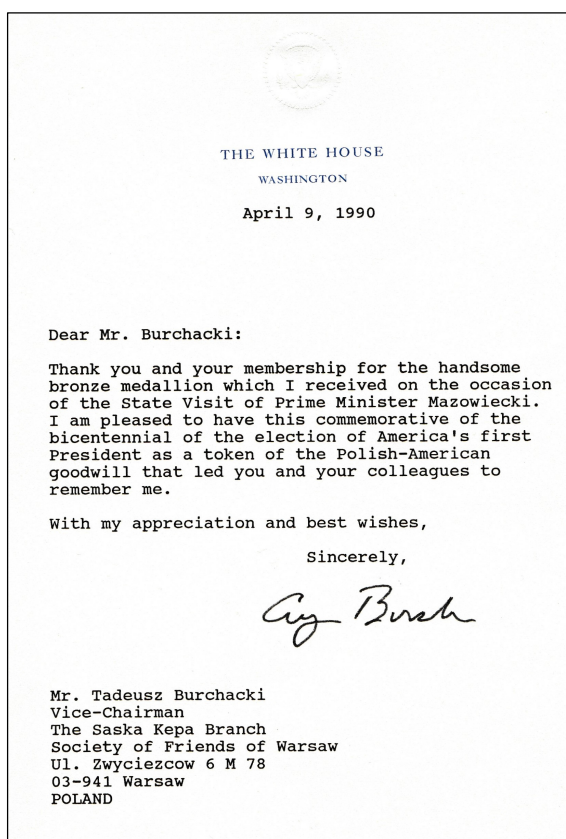
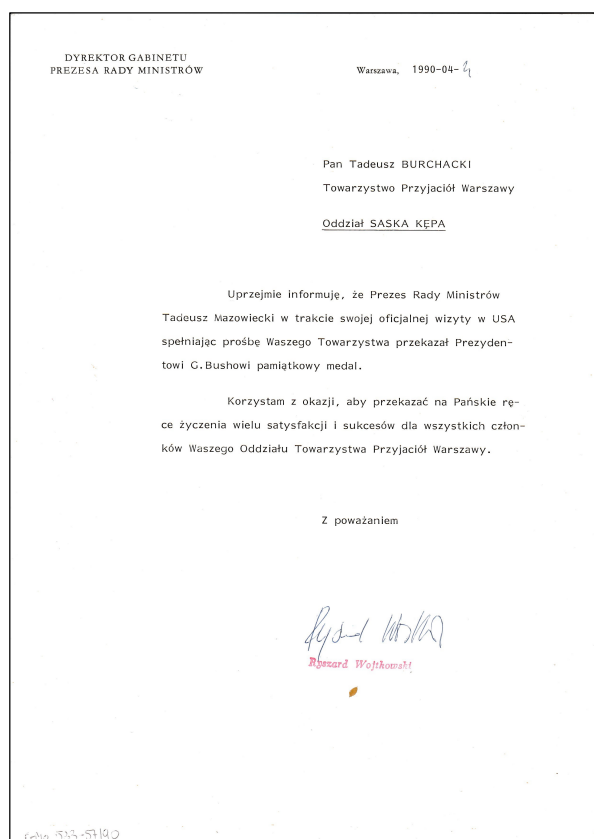
Medal przyznawany obrońcom Saskiej Kępy z podobizną majora Andrzeja Górnickiego (rok 1989). Projekt: Wiktoria Czachowska-Antoniewska

Medal za zasługi dla Saskiej Kępy przyznawany przez Oddział Saska Kępa Towarzystwo Przyjaciół Warszawy; na awersie znajduje się najstarszy zapis ikonograficzny Kępy z roku 1656, na rewersie płyta Stadionu 10-lecia, na której grawerowano nazwisko odznaczonego

Medal na 200-lecie wyboru Jerzego Waszyngtona na prezydenta USA (rok 1989). Projekt medalu: Stanisław Sikora.

Pismo z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Tadeusza Mazowieckiego z informacją o wręczeniu Prezydentowi G. Bushowi powyższego medalu oraz list z podziękowaniem od Prezydenta G. Busha

Medal wybity na 180 rocznicę urodzin Cypriana Kamila Norwida (2001). Projekt: Eugeniusz Kozak. Wszystkie projekty medali przedstawione w tej relacji Artyści wykonali społecznie!

Jeden z egzemplarzy medalu wręczył papieżowi Janowi Pawłowi II ks. Henryk Kietliński, były przełożony OO. Pallotynów przy ul. Skaryszewskiej, przyjaciel Oddziału Saska Kępa

SEKRETARIAT STANU

SEKCJA PIERWSZA - SPRAWY OGÓLNE

Watykan, 23 lipca 2002 r.

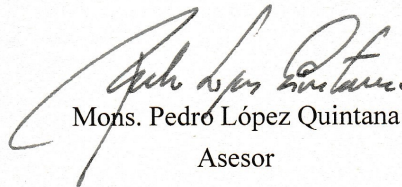
Szanowny Panie,

W imieniu Jego Świątobliwości Jana Pawła II serdecznie dziękuję za list z dnia 25 czerwca br., za zawarte w nim informacje o działalności Towarzystwa Przyjaciół Warszawy oraz za załączony dar.

Ojciec Święty wdzięczny jest za ten szlachetny gest, który jest znakiem duchowej łączności z Następcą św. Piotra oraz wyrazem szczerzej miłości i oddania dla Jego Osoby.

Ojciec Święty w modlitwie Bogu poleca Pana i Członków Towarzystwa Przyjaciół Warszawy Oddziału Saska Kępa, wyprasza potrzebne łaski oraz błogosławieństwo.

Z Chrystusowym pozdrowieniem

Mons. Pedro López Quintana
Asesor

Szanowny Pan
Tadeusz BURCHACKI
Towarzystw Przyjaciół Warszawy
Oddział Saska Kępa
ul. Zwycięzców 6 m. 78
03-941 Warszawa
POLONIA

*List z Sekretariatu Stanu Watykanu z podziękowaniem dla TPW Oddział Saska Kępa
(rok 2002)*

A oto przegląd innych wydarzeń warszawskich, które były w polu widzenia TPW i Komisji Historycznej:

1. 19 kwietnia – **ROCZNICA WYBUCHU POWSTANIA W GETCIE WARSZAWSKIM** – obchody; ważna wystawa w Muzeum Polin.
2. **ROK KOŚCIUSZKI** – i szereg wydarzeń, m.in. 20 kwietnia - sesja „Tadeusz Kościuszko oraz jego sekretarz i adiutant Julian Ursyn Niemcewicz” w Kolegium Europejskim Natolin; 22 kwietnia - obchody w Muzeum Niepodległości organizowane przez Towarzystwo Kościuszkowskie, 25 kwietnia – tamże „W 223. rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej” widowisko słowno-muzyczne autorstwa Barbary Wachowicz i in.

Ilustracja z zaproszenia na sesję – pkt. 2, przedstawiająca Juliana Ursyna Niemcewicza i Tadeusza Kościuszkę

3. **Władysław SEBYŁA** – (poeta, który zginął w Katyniu mając 38 lat) – wystawa w Muzeum Literatury, wernisaż 11 kwietnia)
4. **10 NAGRODA LITERACKA M.ST. WARSZAWY** – Teatr Studio 27 kwietnia 2017.
5. Nasza Koleżanka **Halina NIEMIEC** – sekretarz Komisji, zaprosiła na spacer po Sielcach w dniu 6 maja „Śladami Stanisława Grzesiuka” który odbędzie się w ramach cyklicznego wydarzenia „Festiwal Grzesiuka”.
6. A nasz Kolega **Tadeusz Wł. ŚWIĄTEK** zwrócił uwagę na uroczystości jubileuszowe w Konstancinie, w których bierze aktywny udział – zaprosił nas do willi „Hugonówka”, przystanek Park Zdrojowy, 18 maja, godz. 10:00

Przewodnicząca Komisji Historycznej poinformowała, że TPW zaczęło nowy cykl wykładów połączonych z wycieczkami zatytułowany „**Po lewej i po prawej stronie Wisły**”, który dotyczy ochrony zabytków. Pierwszym obiektem jest „Willa pod zwariowaną gwiazdą” Żabińskich (szczegóły na stronie www. Towarzystwa Przyjaciół Warszawy).

Opracowanie H. Niemiec i B. Petrozolin-Skowrońska